

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 4-9) ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่าง มีความสุข มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเอง ได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญา ไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรง ชีวิตอย่างมีความสุข มาตรา 24 (ข้อ 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเพชรยุสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชน โดยสถานศึกษา พ.ศ.2543 ข้อ 19 กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิทธิเด็กและเยาวชน ฝึกฝนทักษะพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาร่วมแก้ไขปัญหาของเด็กและเยาวชน เพื่อดำเนินการพิจารณา ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้น และการให้การปักป้องคุ้มครองอย่างมีเหตุผลรวมทั้งเสริมสร้างจิตสำนึกให้มีทัศนคติที่ดี ในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนด้วยความทั้งให้สถานศึกษาจัดให้เด็กและเยาวชน ได้เรียนรู้สิทธิและ เสิร์วภาพของตน โดยทั่วถึงกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 1)

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของโลกปัจจุบัน ได้เข้ามามีบทบาท สำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศอย่างรวดเร็ว ทำให้สภาพชีวิตและ สังคมของคนไทยมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของคน

ในชาติอย่างมาก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการปรับความรู้ความสามารถของประชาชน ในชาติให้สูงขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาชีวิตและมีส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม บ้านเมือง ซึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติได้นำประชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นประชญาพื้นฐานในการกำหนดแผนโดยมีการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและธรรมชาติบูรณาการเชื่อมโยงเป็นกระบวนการ โดยรวมที่ “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนมีคุณภาพ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อมเพื่อมุ่งไปสู่การอยู่ดีมีสุขของคนไทย แผนการศึกษาแห่งชาติ 1) พัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สร้างปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข 2) พัฒนาสังคมไทยให้เป็น สังคมที่มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพใน 3 ด้าน คือ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งกฎมิปัญญา และ การเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: บทสรุป)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ระบบการคุ้มครองเด็กช่วยเหลือ นักเรียนเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งของระบบการคุ้มครองเด็กช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นการ ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติ (Road Map) โดยให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดดำเนินงานระบบการ คุ้มครองเด็กช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและมีแนวทางในการพัฒนาคุณภาพที่ชัดเจนตามแผนปฏิบัติ งาน โดยกำหนดการดำเนินงานเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 (ตุลาคม-พฤษจิกายน 2546) ปรับเปลี่ยน บทบาทและเขตติของผู้บริหารและครู ไปสู่ความรับผิดชอบการคุ้มครองเด็กช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็น องค์รวม ระยะที่ 2 (ธันวาคม 2546 – พฤษภาคม 2547) พัฒนาระบบการคุ้มครองเด็กช่วยเหลือนักเรียน ใน โรงเรียนมัธยมศึกษาและ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และวางแผนระบบการคุ้มครองเด็กช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียนทั่วไปทุกโรงเรียน ระยะที่ 3 (พฤษภาคม-ตุลาคม 2547) เสริมสร้างและพัฒนา ความเข้มแข็งระบบการคุ้มครองเด็กช่วยเหลือนักเรียนรวมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับรองรับ การประเมินที่สอดรับกับแผนปฏิบัติงาน (Road Map) ระบบการคุ้มครองเด็กช่วยเหลือนักเรียนของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระยะที่ 4 ระยะปัจจุบัน(พฤษจิกายน 2547 เป็นต้นไป) กำหนดให้ระบบการคุ้มครองเด็กช่วยเหลือนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ การศึกษา ขั้นพื้นฐาน ซึ่งให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินงานระบบการคุ้มครองเด็กช่วยเหลือนักเรียน และ ประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2549: 50-53)

การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะการสร้างคนให้มีคุณภาพต้องดำเนินการอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมี การพัฒนาแบบองค์รวม กล่าวคือ ให้เป็นคนดี คนเก่งและเป็นคนที่มีความสุขสามารถอยู่รอดได้ ในสังคมอย่างเฉลียวลาด ทั้งนี้สภาพสังคมในขณะนี้มีความเป็นสากลและสลับซับซ้อนมากขึ้น

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญที่มีภารกิจในการจัดการศึกษา เพื่อให้คนไทยได้รับการพัฒนาด้วยความเสมอภาคอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง ซึ่งเป็นการสร้างศักยภาพทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักศาสนา มีศีลปวัฒนธรรมอันเป็นคุณลักษณะของคนไทยในระดับท้องถิ่นและในระดับประเทศ โดยมีความเชื่อมโยงกับความต้องการในการพัฒนาประเทศและบริบทของสังคมโลก (ศูนย์ปฏิบัติการปฏิรูปการศึกษา, 2544 : 1) การพัฒนาสังคมไทยให้เจริญก้าวหน้าในยุคปฏิรูปการศึกษาที่มีความตื่นตัวทางการเรียนรู้และมีการแบ่งขั้นกันสูง ทางการศึกษา ทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนในปัจจุบันถูกกระตุ้นด้วยลักษณะของสังคมแห่งการเรียนรู้จากสื่อต่างๆ รอบตัวที่มีความหลากหลายมีบทบาทมากขึ้นในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามตามแบบอย่างวัฒนธรรมไทย สามารถประกอบอาชีพ และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่องนับเป็นจุดมุ่งหมาย และภารกิจหลักของสถานศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียน การที่สถานศึกษาจะดำเนินการให้บรรลุหน้าที่และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้จะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร ในสถานศึกษาร่วมกันกำหนดแผนงานและนโยบายทางการศึกษา ให้มีความเหมาะสมกับสถานศึกษา ซึ่งบุคคลที่มีบทบาทสำคัญพร้อมทั้งเป็นตัวจกรสำคัญในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีหน้าที่และบทบาทสำคัญในฐานะผู้นำและผู้ลั่งการ โดยจะต้องทำหน้าที่ด้านการบริหารการอำนวยความสะดวก การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน การสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากร ในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลการทำงานที่ดี มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษานั้น การบริหารงานของผู้บริหารย่อมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำสูงย่อมสามารถทำให้สิ่งที่ตนรับผิดชอบสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สามารถทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

บุคคลผู้เป็นหัวหน้าหน่วยงานหรือผู้นำในหน่วยงานนั้นๆ คือเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดและมีอิทธิพลมากที่สุดต่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ๆ ภายในหน่วยงาน ผู้บริหารจะต้องมีอุดมการณ์ในการที่จะบริหารงานให้เป็นไปตามภารกิจขององค์กรหรือหน่วยงานอย่างจริงจัง ไม่ทำงานแบบเข้าชามเย็นชามเป็นคนกล้าดัดลินใจไว้ต่อข้อมูล เพิ่มพูนวิสัยทัศน์ ซื่อสัตย์และสร้างสรรค์ผลงาน ประสานสิบพิธี คิดสร้างสรรค์วิธีการทำงานใหม่ๆ จูงใจเพื่อนร่วมงาน ทนทานต่อปัญหาอุปสรรค รู้จักยึดหยุ่นตามเหตุการณ์ และบริหารงานแบบมีส่วนร่วม กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 15) และผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการปฏิรูปการศึกษาระดับสถานศึกษา งานวิจัยหลายชิ้น ได้ระบุตรงกันว่าผู้บริหารที่ให้ความเอาใจใส่ต่อการบริหารงานทุ่มเทให้กับงานพัฒนาการเรียนการสอนมีคุณธรรมมีภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญ

ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา ทำให้ผู้เรียนมีผลลัพธ์ทางการเรียนที่ดี บุคลากรได้รับการพัฒนาและมีวัฒนธรรมการทำงาน (รุ่ง แก้วแดง, 2542: 142)

สภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันอันเกี่ยวข้องกับนักเรียนซึ่งเป็นเด็กและเยาวชน มีมากมาย เช่น กิจสารสนเทศ ความล้มเหลวทางการเรียน กิจทางเพศ การใช้ความรุนแรง และการกลั่นแกล้งรังแก อุบัติภัยบนท้องถนนหรือในโรงเรียน เหล่านี้ล้วนเป็นสภาวะวิกฤตที่เกี่ยวข้อง สัมพันธ์เชื่อมโยงกันทั้งสิ้น นอกจากสภาวะวิกฤตที่มีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียนแล้ว ยังมีปัจจัยเสี่ยงหรือเงื่อนไขที่เป็นสาเหตุหรือกระตุ้นให้เกิดปัญหาต่อ การพัฒนา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้ คือ ปัจจัยเสี่ยงด้านตัวนักเรียน เช่น มีทักษะการดำรงชีวิตที่ไม่เหมาะสม ขาดความสามารถในการควบคุมตนเอง ไม่กล้าแสดงออกหาก้าดทักษะ ในการปฏิเสธเพื่อน มีความเชื่อมั่นในตนเองและความนับถือตนเองต่ำ มีปัญหาด้านอารมณ์ และจิตใจมีเจตคติไม่เหมาะสมหรือโน้มเอียงที่จะชอบเสียหาย การใช้ความรุนแรง ปฏิเสธค่านิยมหรือศาสนาที่สังคมส่วนใหญ่ยึดถือ มีพัฒนาการทางพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในวัยเด็ก ต่อต้านสังคม พูดปด บโนย ก้าวร้าว ขาดสัมพันธภาพที่ดีกับครูและโรงเรียน เป็นต้น ปัจจัยเสี่ยงด้านครอบครัว เช่น ความขัดแย้ง และความรุนแรงในครอบครัวครอบครัวขาดความเป็นปึกแผ่น ครอบครัวแยกแยกหรือแยกตัวออกจากสังคมการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ปัจจัยเสี่ยงด้านโรงเรียน เช่น ขาดการดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างจริงจังและไม่สร้างสัมพันธภาพที่เหนียวแน่นระหว่างครูกับนักเรียน ผู้ปกครองกับชุมชน หยอดน้ำประทีกภาพในการบริหารจัดการทั้งในด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้และการจัดการ พฤติกรรมขาดการใช้กฎระเบียบวินัยที่เหมาะสม เลือกปฏิบัติ หรือไม่มีมาตรฐานการปฏิบัติที่แน่นอน ปัจจัยเสี่ยงด้านกลุ่มเพื่อน เช่น การคอมเพื่อนที่เกร็ง อันธพาล เสเพล การคอมเพื่อนที่มีเจตคติโน้มเอียงในทางก้าวร้าวชอบเสียหาย ชอบม้วนสูบบุหรี่เบบี้เบนทางเพศ การได้รับแรงกดดันบีบคั้น บ่อมู่ ไม่ยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ปัจจัยเสี่ยงด้านชุมชนและสังคม เช่น การใช้ระเบียบแบบแผนในชุมชน ชุมชนอ่อนแอ ขาดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในชุมชนและสังคม ต่างคนต่างอยู่ขาดความภูมิใจในวัฒนธรรมของตน ชุมชนมีเจตคติโน้มเอียงต่อการยอมรับค่านิยมในการสภาพสิ่งแวดล้อมมา การใช้ความรุนแรง เป็นต้น ปัจจัยเสี่ยงด้านต่างๆ ดังกล่าวล้วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์มีผลกระทบซึ่งกันและกันเป็นเหตุปัจจัยสู่สภาวะวิกฤต ได้ หากไม่มีระบบ การป้องกันส่งเสริมหรือจัดเรื่องไวที่จะล่วงหลีกที่ไม่พึงประสงค์ ต่อตัวนักเรียนและสังคม โดยรวม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546: 11-12) การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดกับนักเรียนที่เป็นลิ้งสำคัญ เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านการ

สื่อสาร เทคโนโลยี ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาระบบท่องสารสนเทศ ปัญหารอบครัว ปัญหานการ แบ่งขันทุกรูปแบบด้านก่อให้เกิด ความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด การปรับตัวไม่เหมาะสม ที่ มีผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้องรวมทั้งก่อให้เกิดสภาวะวิกฤตทางสังคม (กรมสุขภาพจิต, 2546: 1)

ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ประกอบด้วย 6 อำเภอได้แก่ อำเภอ ระโนด อำเภอกระแสสินธ์ อำเภอสติทิงพระ อำเภอสิงหนคร อำเภอเมืองสงขลา และอำเภอหาหมื่น ปีการศึกษา 2552 มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 รวมทั้งหมด จำนวน 36,105 คน มีนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนและออกกลางคัน เป็นจำนวน 239 คน จำนวน ปัญหาได้ดังนี้ ปัญหาความยากจน 28 คน ปัญหาทางครอบครัว 29 คน ปัญหาระบบปรับตัว 16 คน ปัญหาเจ็บป่วยและอุบัติเหตุ 3 คน ปัญหาการหาเลี้ยงครอบครัว 6 คน สมรสแล้ว 9 คน อพยพตามครอบครัว 2 คน และปัญหาอื่นๆ อีก 146 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1, 2553: 9)

ดังนั้นจากความเป็นมาและความสำคัญของระบบการคุ้มครองเด็กนักเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารระบบการคุ้มครองเด็กนักเรียนของสถานศึกษาอำเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ซึ่งเป็นภาระงานสำคัญของสถานศึกษาที่ต้องกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน มีกระบวนการการทำงานอย่างเป็นระบบ ประสานความร่วมมือจากครุและบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและมีวิสัยทิศที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง ความล้ำเรื่องของการบริหารระบบการคุ้มครองเด็กนักเรียน จะเป็นข้อมูลที่จะท่อนความจริงของนักเรียนครบถ้วนอย่างถูกต้องชัดเจนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายนำไปใช้เพื่อติดตามและประเมินผลในแนวทางที่เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละคนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย มีดังต่อไปนี้

- เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นการบริหารระบบการคุ้มครองเด็กนักเรียนของสถานศึกษาอำเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารระบบการคุ้มครองนักเรียนของสถานศึกษาอ่าเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อร่วมรวมข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการบริหารระบบการคุ้มครองนักเรียนของสถานศึกษาอ่าเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

สมมุติฐานการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย มีดังนี้

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบการคุ้มครองนักเรียนของสถานศึกษาอ่าเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบการคุ้มครองนักเรียนของสถานศึกษาอ่าเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบการคุ้มครองนักเรียนของสถานศึกษาอ่าเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยในครั้งนี้ มีดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนของสถานศึกษาอ่าเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำนวน 35 โรงเรียน ประชากรทั้งหมด 429 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1, 2554)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนของสถานศึกษาอ่าเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำนวน 203 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำหรับรูปของเครชีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

2. ขอบเขตตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ

สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและครูผู้สอนของสถานศึกษาอําเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสangkhla เขต 1 ได้แก่

2.1.1 ตำแหน่ง มี 2 ตำแหน่ง คือ

1) ผู้บริหาร

2) ครูผู้สอน

2.1.2 ประสบการณ์การทำงาน มี 4 ช่วง คือ

1) 1 - 5 ปี

2) 6 -10 ปี

3) 11- 15 ปี

4) มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป

2.1.3 ขนาดสถานศึกษามี 3 ขนาด คือ

1) ขนาดเล็ก

2) ขนาดกลาง

3) ขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามหลักการบริหารวัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming) ประกอบด้วย 4 กิจกรรม คือ การวางแผนปฏิบัติงาน (Plan) การปฏิบัติงานตามแผน (Do) การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล (Check) การปรับปรุง พัฒนาการปฏิบัติงาน (Action) เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ การส่งต่อนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547: 5)

3. ขอบเขตเนื้อหา

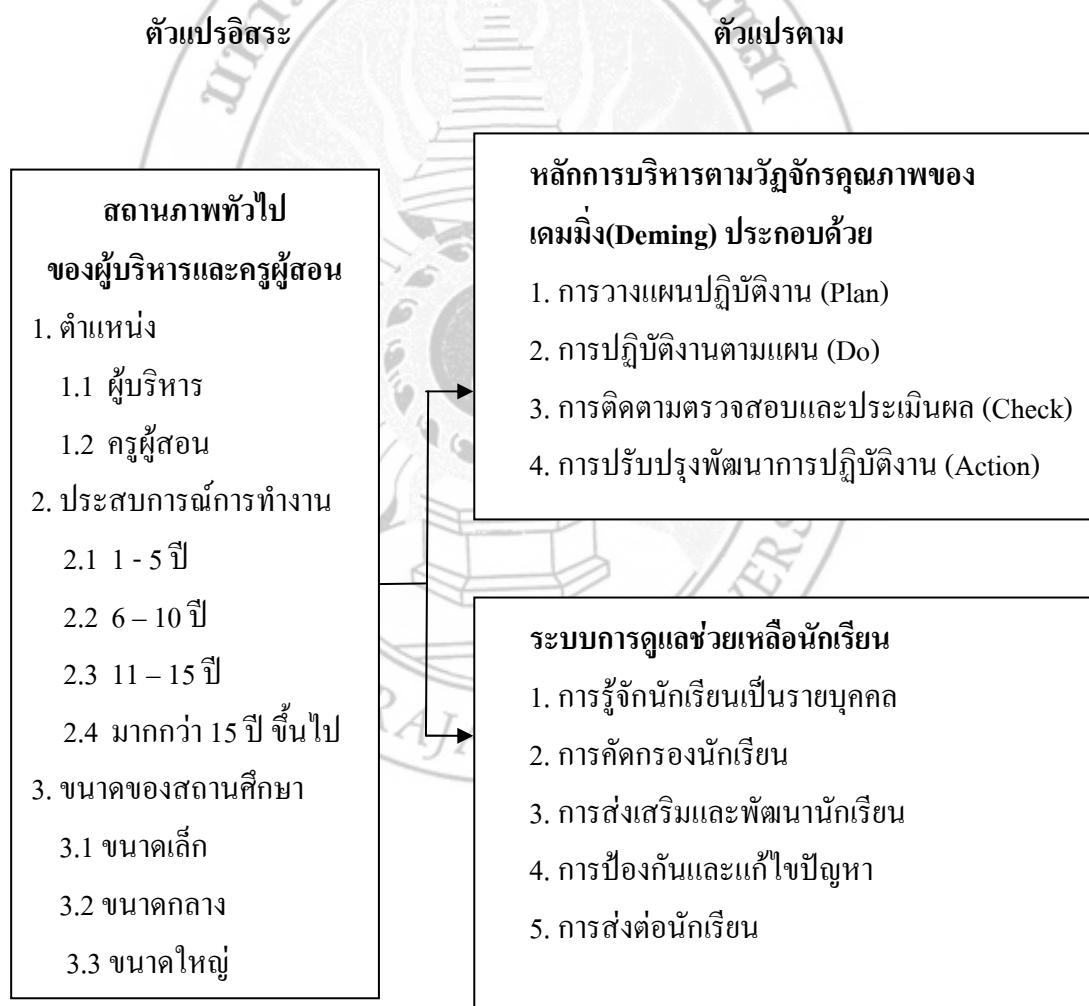
ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามหลักการบริหารวัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming) เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ การส่งต่อนักเรียน

4. ขอบเขตระยะเวลา

ผู้วิจัยได้ศึกษาตั้งแต่ พฤศจิกายน พ.ศ. 2554 – มีนาคม พ.ศ. 2555

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา อำเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงบูลา เขต 1 มีกรอบแนวคิด การวิจัยดังนี้

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ โรงเรียนและรองผู้อำนวยการ โรงเรียน หรือรักษาการผู้อำนวยการในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสังขลา เขต 1 ทำหน้าที่ในการบริหารงานโรงเรียน หรืองานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

2. ครุผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษามีหน้าที่ปฏิบัติการสอน และยังได้รับมอบหมายให้เป็นครุประชำชั้น ครุประจำวิชา ครุแนะแนวหรือครุหัวหน้าระดับชั้นเรียน ในสถานศึกษาอำเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสังขลา เขต 1

3. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ผู้บริหารหรือครุผู้สอนได้รับคำสั่งบรรจุแต่งตั้ง จนถึงปัจจุบัน

4. สถานศึกษาอำเภอสิงหนคร หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับก่อนประถมถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอสิงหนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสังขลา เขต 1 แบ่งเป็น 3 ขนาด ได้แก่

4.1 สถานศึกษานาเดล็อก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1-120 คน

4.2 สถานศึกษานาคคลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน

4.3 สถานศึกษานาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

5. การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะทำงาน ในกระบวนการบริหารระบบการคุ้มครองนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้หลักการบริหารอย่างเป็นระบบตามวัฏจักรคุณภาพของเดنمิ่ง เป็นฐานความคิด ดังนี้

5.1 การวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) หมายถึง การกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ การกำหนดมาตรฐานระบบการคุ้มครองนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

5.2 การปฏิบัติงานตามแผน (Do) หมายถึง การพัฒนาบุคลากร การสนับสนุน

การดำเนินการคุ้มครองนักเรียน ครอบคลุมทั้งการรักษาความปลอดภัยนักเรียน เป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อนักเรียน และการผลิตหรือจัดทำสื่อ ในการสนับสนุนกระบวนการคุ้มครองนักเรียน

5.3 การติดตามตรวจสอบและประเมินผล (Check) หมายถึง การนิเทศ กำกับ ติดตามงานที่มอบหมาย การประเมินผลเพื่อทบทวน

5.4 การปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงาน (Action) หมายถึง การปรับปรุงพัฒนา การดำเนินงานให้ได้มาตรฐาน การสรุประยงานและประชาสัมพันธ์

6. ระบบการคุ้มครองนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานคุ้มครองนักเรียน อย่างเป็นระบบมีขั้นตอน ตั้งแต่การรับนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริม และพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน มีครุที่ปรึกษาเป็นบุคคล หลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย มีดังนี้

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารระบบการคุ้มครองนักเรียน สามารถนำไปพัฒนาประสิทธิภาพ ประสิทธิผลบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ของการดำเนินงาน ระบบการคุ้มครองนักเรียน สร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนดี คนเก่ง และ ดำรงชีวิตในสังคม ได้อย่างมีความสุข
2. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาอํานาจเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสังขละ เขต 1 และสถานศึกษาอื่นๆ ในการปรับปรุง พัฒนาระบบการคุ้มครองนักเรียน ในด้านการวางแผนปฎิบัติงาน (Plan) การปฏิบัติงานตามแผน (Do) การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล (Check) และการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงาน (Action) เพื่อกำหนด ยุทธศาสตร์ นโยบายและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสังขละ เขต 1 สามารถนำผลที่ได้จาก การศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียน โดยเฉพาะด้านการบริหารและส่งเสริมการพัฒนา ครู ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบคุ้มครองนักเรียนของโรงเรียน